

Słupsk, 8 marca 2023 roku

**LIST OTWARTY CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA ADWOKACKIEGO „DEFENSOR IURIS”
DO SĘDZIÓW SĄDÓW POWSZECHNYCH ORAZ ORGANÓW SAMORZĄDOWYCH**

My niżej podpisani członkowie Stowarzyszenia Adwokackiego „Defensor Iuris” **zwracamy się z otwartym apelem do wszystkich sędziów sądów powszechnych** o poszanowanie konstytucyjnych praw pełnomocników oraz obrońców, wynikających z art. 190 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, **w ramach niezawisłej działalności orzeczniczej sędziów sądów powszechnych.**

Orzeczeniem z dnia 20 grudnia 2022 roku, Trybunał Konstytucyjny uznał, że określone normy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714) pozostają sprzeczne z ustawą zasadniczą. Zgodnie z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP skutkiem powyższego orzeczenia pozostaje **nie tylko wyeliminowanie z porządku prawnego zakwestionowanych przepisów rozporządzenia z dniem publikacji wyroku, ale również możliwość wznowienia postępowań, opartych na zakwestionowanej podstawie prawnej.** Dostrzegając wadliwość składu Trybunału Konstytucyjnego, wynikającego z trwającego od 2015 roku kryzysu konstytucyjnego, w pełni podzielamy przyjętą argumentację, że **zróźnicowanie wynagrodzenia obrońcy z urzędu oraz obrońcy z wyboru nie znajduje jakiegokolwiek uzasadnienia.** Wskazane motywy stały się niekwestionowaną podstawą linii orzeczniczej zarówno sądów powszechnych, jak też Sądu Najwyższego.

Pomimo skutków w/w orzeczenia, z pewnym niepokojem obserwujemy interpretacje prawne odbierające pełnomocnikom i obrońcom prawo do wzruszenia orzeczeń w postępowaniu karnym, zapadłych na bazie wadliwej konstytucyjnie podstawy prawnej. Nasze pełne poruszenie wywołuje natomiast odmowa merytorycznego rozpoznania złożonych przez obrońców oraz pełnomocników środków takiego wzruszenia, uniemożliwiająca kontrolę

STOWARZYSZENIE ADWOKACKIE „DEFENSOR IURIS”

UL. WOJSKA POLSKIEGO 2/4 76-200 SŁUPSK

TEL. +48 668 255 993 E-MAIL stowarzyszenie@defensoriuris.pl, wnioski@defensoriuris.pl WWW defensoriuris.pl

mBank 74 1140 2004 0000 3902 7935 2285 NIP 839 321 34 57 REGON 384 396 339

odwoławczą takiego rozstrzygnięcia. Argumentacją dla powyższych rozstrzygnięć, pozostaje **mylne** przekonanie o wyłącznie prospektywnych skutkach orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, jak również przekonanie o braku możliwości zastosowania trybu art. 626 §2 kodeksu postępowania karnego jako formy wznowienia postępowania, o której mowa w art. 190 ust. 4 Konstytucji RP. Przypominamy, że jakkolwiek trafna pozostaje ocena, że wyroki Trybunału Konstytucyjnego odnoszą skutek prawny od dnia ich opublikowania w Dzienniku Ustaw, w zakresie pozbawienia przepisu mocy prawnej, o tyle **całkowicie niesłuszne pozostaje przekonanie, że wyroki te nie działają także „wstecz” względem orzeczeń zapadłych w oparciu o przepisy, uznane za sprzeczne z Konstytucją.** Odmierna interpretacja czyniłaby bowiem „martwym” przepis art. 190 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. obrońcom i pełnomocnikom w postępowaniu karnym nie przysługuje prawo do skorzystania z trybu art. 540 § 2 kodeksu postępowania karnego, albowiem wznowienie postępowania określone w przepisach procedury karnej obejmuje możliwość wzruszenia postępowań tylko na korzyść stron, nie natomiast ich obrońców czy też pełnomocników. **Wobec powyższego nie ulega wątpliwości, że orzeczenie wydane na podstawie art. 626 §2 kodeksu postępowania karnego stanowi inne rozstrzygnięcie na zasadach i w trybie określonym w przepisach właściwych dla danego postępowania,** o którym mowa w art. 190 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W innym wypadku, obrońcom oraz pełnomocnikom nie przysługiwałoby bowiem jakiegokolwiek prawo do skorzystania ze skutków orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, co samo w sobie pozostałoby sprzeczne z konstytucyjną zasadą ochrony praw majątkowych tychże.

Nadmieniamy, że argumentacja przemawiająca za zastosowaniem art. 626 § 2 kodeksu postępowania karnego wynika wprost ze stanowiska wyrażonego przez Trybunał Konstytucyjny **w pkt. 169** wyroku z dnia 20 grudnia 2022 roku (sygn. akt. SK 78/21), stanowiska Sadu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z dnia 15 grudnia 2022 roku (sygn. akt. V KZ 57/20), jak też popierają ją liczne przykłady orzecznictwa sądów powszechnych. Przypominamy także, że w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego art. 190 ust. 4 Konstytucji **nieusprawiedliwione jest różnicowanie dopuszczalności wzruszenia prawomocnego orzeczenia z uwagi na stwierdzoną niekonstytucyjność przepisu, który był jego podstawą prawną w zależności od formy orzeczenia** (postanowienie - wyrok), **od jego znaczenia dla postępowania** (kończące postępowanie, incydentalne) **czy od jego merytorycznej zawartości** (zasadzające - oddalające, skazujące - uniewinniające) – tak: wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 września 2006 r., sygn. SK 60/05.

Zwracamy się zatem do sędziów sądów powszechnych o podjęcie dialogu w przedmiocie wypracowania dobrych praktyk oraz modelu współpracy pomiędzy sądami powszechnymi oraz pełnomocnikami i obrońcami reprezentującymi obywateli w sprawach z urzędu, celem wyeliminowania wszelkich nieporozumień oraz sprzeczności w procesie stosowania prawa.

Zwracamy się także do organów samorządu adwokackiego i radcowskiego, zarówno szczebla krajowego, jak też szczebla lokalnego, o podjęcie wszelkich starań oraz form wsparcia w celu

zapewnienia obrońcom oraz pełnomocnikom pełnego poszanowania ich praw do wynagrodzenia w postępowaniu karnym. Jako niedopuszczalną w demokratycznym państwie prawnym oceniamy bowiem sytuację w której pełnomocnicy oraz obrońcy z urzędu pozostają zobowiązani do świadczenia pomocy prawnej z urzędu na warunkach, które zostały uznane za bezprawne przez sąd konstytucyjny oraz nie mają możliwości wzruszenia naruszających ich prawa orzeczeń opartych również na tych samych warunkach. Jako niedopuszczalną należy także ocenić dalszą beczynność legislacyjna organów władzy publicznej w przedmiocie odmowy zmiany rozporządzenia w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, w kierunku wskazanym przez Trybunał Konstytucyjny.

ADW. KRZYSZTOF GAWĘCKI
ADW. KAROLINA GNYSIŃSKA
ADW. DARIUSZ GOLIŃSKI
ADW. PATRYCJA KASICA
ADW. EWA MARCJONIAK
ADW. ALEKSANDRA NIZIELSKA
ADW. MAGDALENA ROTH
ADW. KINGA DAGMARA SIADLAK
APL. ADW. DR DAISY MIRIAM SKRZYPEK
ADW. FILIP TOHL
ADW. PAULINA TRZASKUŚ